

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต เป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิจัย (R) และขั้นตอนการพัฒนา (D) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (R₁)
2. การสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต (D₁)
3. การวิเคราะห์แบบร่าง (R₂)
4. การวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต (R₃)
5. การพัฒนาผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต (D₂)

4.1 ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความรู้ที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (R₁) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 กระบวนการ ดังนี้คือ

4.1.1 การศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัวในวิถีชีวิต เข้าร่วมกิจกรรมและเข้าร่วมสังเกตการณ์ทางความเชื่อ พิธีกรรม ตลอดจนศึกษารูปแบบของผลงานทางทัศนศิลป์และหลักการแนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ ดังนี้คือ

- 1) แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ทำการศึกษารวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้อง คือ
  - 1.1) แนวคิดเกี่ยวกับความกลัว
  - 1.2) แนวคิดวิธีขจัดความกลัว
  - 1.3) แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรม
  - 1.4) แนวคิดเกี่ยวกับสีตามความเชื่อ
  - 1.5) แนวคิดเกี่ยวกับดิจิตอลอาร์ต
  - 1.6) แนวคิดเกี่ยวกับงานปะติดศิลปะ
- 2) ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ทำการศึกษารวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ
  - 2.1) ทฤษฎีลำดับขั้นของแรงจูงใจของ ฮับราฮัม มาสโลว์
  - 2.2) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์

- 2.3) ทฤษฎีสีของ โคบายาชิ
- 2.4) ทฤษฎีสีมันเชลล์
- 2.5) ทฤษฎีการรับรู้ภาพ
- 2.6) ทฤษฎีการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างส่วนมูลฐานทางศิลปะ และ หลักการทางศิลปะของ ยีน มิทเลอร์

3) ผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา รวบรวมเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

- 3.1) ผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องทางด้านแนวคิดในการสร้างสรรค์
- 3.2) ผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องทางด้านรูปแบบในการสร้างสรรค์
- 3.3) แนวคิด กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปินแห่งชาติ
- 4) สัญลักษณ์ที่ปรากฏในความเชื่อของคนไทย ซึ่งได้ทำการศึกษา รวบรวมเนื้อหา สาระของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในความเชื่อของคนไทยได้ดังนี้คือ
  - 4.1) สัญลักษณ์
  - 4.2) ความหมายของสัญลักษณ์
  - 4.3) สัญลักษณ์ที่ปรากฏในความเชื่อของคนไทย

4.1.2 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำมาประมวลสรุป เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 1 หน้า 11

4.2 การสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต

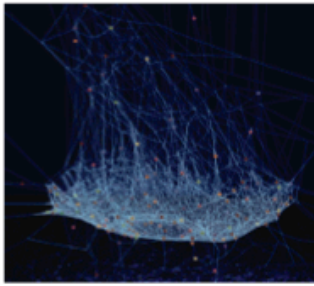

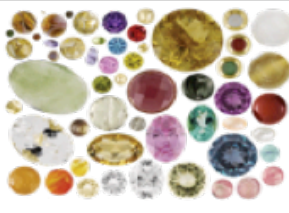
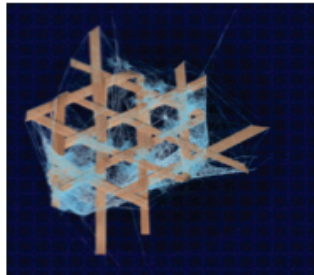
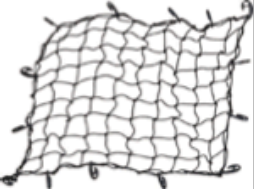

ในกระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต (D₁) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.2.1 การรวบรวมแนวคิด

ผู้วิจัยได้นำหลักการของการสร้างเงื่อนไขในการออกแบบและสร้างสรรค์ มาใช้ในการเลือกสรรคุณลักษณะของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ของผู้วิจัย แล้วนำคุณลักษณะที่ต้องการนั้นมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เงื่อนไขในการออกแบบและสร้างสรรค์

คุณลักษณะ	ตัวอย่างวิธีการ			
1. ความกลัว	กลัวผี	กลัวสูญเสีย	กลัวตาย	กลัวไม่ได้สิ่งที่ต้องการ กลัวได้สิ่งที่ไม่ต้องการ
2. สิ่งที่ทำให้หายกลัว				
				

ความกลัว	สัญลักษณ์		ผลงานสร้างสรรค์	
	ตัวแทนของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เชื่อว่าทำให้มีความสุข ความเจริญ ทำให้คลายความหวาดกลัว			
	ใยแมงมุม โดยธรรมชาติเป็นทั้งที่อยู่อาศัย เพื่อป้องกันอันตราย และเป็นกับดักสำหรับดักจับอาหาร เพื่อความอยู่รอด	อัญมณี เชื่อว่า เป็นสิริมงคล ช่วย คลบบังคาลให้ผู้ใช้มีฤทธิ์ อำนาจ และโชคลาภตามที่ปรารถนา		
				
	ตาข่าย เชื่อว่าปมมัน เป็นเงื่อนตาย แก้วไม่ออก ซึ่งจะใช้ป้องกันผี	เจลอว เชื่อว่าสามารถป้องกัน สิ่งชั่วร้าย เสนียดจัญไร ต่างๆ เป็นเครื่องหมาย สิริมงคลของชาวนา		
				

4.2.2 แบบร่าง

นำแนวคิดที่ได้จากการรวบรวมแนวคิด ด้วยตารางเงื่อนไขในการออกแบบและสร้างสรรค์มาทำการร่างแบบ เพื่อจะได้แบบร่างที่มีรูปแบบทางศิลปะที่สามารถสื่อถึง ความคิด ทักษะ ความงามที่ต้องการแสดงออก

4.2.3 การคัดเลือกแบบร่าง

การคัดเลือกแบบร่างที่สามารถสื่อถึงความคิด ทักษะ ความงามที่ต้องการแสดงออก เพื่อนำแบบร่างไปสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมสื่อผสม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างส่วนมูลฐานทางศิลปะและหลักการทางศิลปะของ ยีน มิทเลอร์ ซึ่งมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ เพื่อคัดเลือกแบบร่าง ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 Desing Chart

		PRINCIPLES OF ART						UNITY
		Balance	Emphasis	Harmony	Variety	Gradation	Movement/ Rhythm	
ELEMENTS OF ART	Color:							
	Hue							
	Intensity							
	Value							
	Value (Non-Color)							
	Line							
	Texture							
	Shape/ Form							
	Space							

4.2.4 การสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม

ผู้วิจัยได้ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือและใช้เทคนิคการวาดภาพด้วยสีอะคริลิก เป็นหลักในการสร้างสรรค์ ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ร่างแบบร่างด้วยคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมวาดภาพ อะโดบี โฟโตชอป CS5 (Adobe Photoshop CS5) ซึ่งเป็นโปรแกรมประยุกต์ที่มีความสามารถในการวาดภาพ การจัดการแก้ไขและตกแต่งรูปภาพ

2) นำผลงานที่สร้างสรรค์ด้วยคอมพิวเตอร์ไปพิมพ์บนผ้าใบ (Canvas) เพื่อให้ได้

รายละเอียดและค่าน้ำหนักสีโดยรวมของผลงานการสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม

3) นำผลงานสร้างสรรค์ที่พิมพ์ลงบนผ้าใบ มาตกแต่งใส่รายละเอียดเพิ่มเติมค่าน้ำหนักสีให้ผลงานสร้างสรรค์ ด้วยการวาดภาพเทคนิคสีอะคริลิก (Acrylics Paint) และใช้การปะติดสื่อผสมอื่นๆ เช่น คริสตัล วัสดุแวววาวอื่นๆ เป็นต้น

4.3 การวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต

ในการวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต (R_2) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ของตนเองตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้คือ

4.3.1 การวิเคราะห์แนวคิด

แนวคิด คือ การจัดระเบียบเรียบเรียงความคิด ที่สำคัญต้องแสดงทัศนะหรือความคิดในเรื่องที่ต้องการทำ ต้องเอาความคิดของตนเองมาตีความว่าจะทำอะไร (อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2554: 18-20) ดังนั้น ในการวิเคราะห์แนวคิดของการวิจัยเชิงสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสมนี้ จึงเป็นการนำแนวคิดมาตีความ เพื่อให้ได้ข้อมูล ดังนี้คือ

- 1) ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต ต้องการแสดงทัศนะอย่างไร
- 2) ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต ต้องการแสดงรูปแบบอย่างไร

4.3.2 การวิเคราะห์แบบร่าง

แบบร่าง (Sketch) คือ ความคิดที่เป็นภาพแทนการคิดด้วยถ้อยคำ เมื่อคิดเป็นภาพแล้วทุกคนจะทำงานศิลปะได้ (อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2554: 18-20) ดังนั้น ในการวิเคราะห์แบบร่าง ซึ่งแบบร่างก็คือความคิดอีกรูปแบบหนึ่งแต่เป็นความคิดที่เป็นภาพ ผู้วิจัยจึงแบ่งการวิเคราะห์แบบร่างออกเป็น 3 ส่วน โดยประยุกต์มาจากวิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามวิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ ปรีชา เกาทอง (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2554: 11-14 และปรีชา เกาทอง **สัมภาษณ์**, 6 ธันวาคม 2554)

- 1) ความคิดในการสร้างสรรค์ ได้แก่ แรงบันดาลใจ แนวคิด และการตีความ
- 2) ความงามของผลงานสร้างสรรค์ ได้แก่ รูปแบบ เทคนิควิธีการ
- 3) ความหมายของผลงานสร้างสรรค์ คือ เนื้อหาสาระ

4.3.3 การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ (R_3) ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น ทฤษฎีสี่ของโคบายาชิ และทฤษฎีการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างส่วนมูลฐานทางศิลปะและหลักการทางศิลปะของ ยีน มิทเลอร์ โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวใน

วิถีชีวิต ออกตามหลักการ ดังต่อไปนี้คือ

1) การวิเคราะห์รูปแบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

1.1) การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ ผู้วิจัยใช้ “Design Chart” ของ ยีน มิลเลอร์ เพราะสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในผลงานจิตรกรรมสื่อผสมชิ้นนั้นๆ ได้ใช้ส่วนมูลฐานทางศิลปะและหลักการทางศิลปะอย่างไรบ้างสร้างสรรค์ผลงาน จนเกิดเป็นเอกภาพในผลงาน

1.2) การวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต เพื่อหาการสื่อความหมายด้านอารมณ์ ความรู้สึกของสี โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีสีของโคบายาชิ มาใช้ในการวิเคราะห์ถึงสุนทรีย์ภาพของสี อารมณ์ ความรู้สึกในผลงานจิตรกรรมสื่อผสมของตนเอง

2) การวิเคราะห์เทคนิควิธีการ

4.4 การพัฒนาผลงานจิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต

การพัฒนาผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสื่อผสม : ความกลัวในวิถีชีวิต (D₂) ผู้วิจัยได้แบ่งการพัฒนาผลงานการสร้างสรรค์ โดยประยุกต์มาจากวิธีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของ ปรีชา เกาทอง (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2554: 11-14 และปรีชา เกาทอง, **สัมภาษณ์**, 6 ธันวาคม 2554) ดังต่อไปนี้คือ

4.4.1 การพัฒนาความคิดในการสร้างสรรค์

- 1) แรงบันดาลใจ
- 2) แนวคิด
- 3) การตีความ

4.4.2 การพัฒนาความงามของผลงานสร้างสรรค์

- 1) รูปแบบ
- 2) เทคนิควิธีการ

4.4.3 การพัฒนาทางความหมายของผลงานสร้างสรรค์

การพัฒนาทางความหมายของผลงานสร้างสรรค์ คือ เนื้อหาสาระ